

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

CLEVELAND, O., TUESDAY MORNING, JUNE 10, 1941

LETO XLIV. — VOL. XLIV.

Vojaštvo je včeraj zasedlo tovarno za letala

Vojaška pri North American Aviation Corp. je zlomljena. Delavci so se vrnili nazaj na delo in tovarna obratuje skoro s polno paro. Picketne straže so se umaknile pred bajoneti.

Los Angeles, 9. junija. — Tri tisoč vojakov ameriške armade nasajenimi bajoneti in s strojnimi je danes zasedlo tovarno, kjer izdelujejo letala za ameriško vlado in za Anglijo, North American Aviation Corp. v Inglewood, Cal. Vojaštvo je s tem delo ukaz predstavnika Roosevelta.

Nekaj ur zatem, ko je vojaštvo zasedlo tovarno, je vodstvo napovedalo, da se je z delom zopet začelo. Za dnevni štih se je pričelo skoraj 2.000 delavcev in novi se priključajo.

Vojaštvo je stopilo v akcijo, ko so začele frčati plinske pištole med policijo in picketno stražo, ki je štela do 1.000 delavcev. Šest oseb so odpeljali v policijsko izboja, ki je nastal med picketi in delavci, ki so hoteli tovarno na delo. Picketi so dovoljno umikali pred vojaštvom eden za drugim. Vojaštvo in ta je dobil ubodljaj z bajoneti. Unijski uradniki trdijo, da sta bila pozneje še dva ra-

Roosevelt zadovoljen z izidom

Washington, 9. jun. — Predsedniku Rooseveltu so sporočili, da stavka pri North American Aviation Corp. v Inglewood, Cal. je končana. Sporočilo je prišlo od podpolkovnika Branshaw, ki je vojaštvom zasedel tovarno. Podpolkovnik je naznanil, da bo tovarna v torko že obratovala s polno paro na vladnih naročilih, ki znašajo \$200.000.000.

Rooseveltov osebni tajnik Earle, ki je bil predsednik vojaškega odbora, je bil zadovoljen, ko je zvedel, da se je vojaštvo vzorno obnašalo pri okupaciji tovarne. Rooseveltov osebni tajnik je tudi izjavil, da se bodo pogajanja med vojaštvom in tovarno nadaljevala.

Stavkarji bodo morali v armado

Washington, 9. jun. — Generalni brigadir Hershey, direktor vojaškega urada, je poslal brzojavne na vse naborne koro po deželi ter jim naročil, naj vpokličejo v armado vse one vojaščinice, ki so bili oproščeni vojaščine radi važnega dela pri vojaški industriji, pa so s tem delom prenehali. To povelje je vojaški uradnik Wilsona v prvi svetovni vojni, ki je bil na delo, ali pa v armado!

Princip, po katerem deluje vojaška služba je, da se delavca pri delu, kjer lahko največjo uslugo za vlado opravi, glasi brzojavka direktorja Hersheya. "Državljan, ki je oproščen vojaške službe, dela pri narodni obrambi, ne pričakovati, da bo še naš deležen te ugodnosti, ako se z delom, radi katerega oproščen."

K molitvi in pogrebu

Vojaške društva sv. Ane, št. 12, in članice podružnice št. 12, so prošene, da pridejo ob osmih k skupni molitvi za pokojno sestro Mary Prijatelj v Zelenov pogrebni zavod, St. Clair Ave. Jutri ob 10. uri se udeležite njenega pogreba. Vežbalni krožek št. 12 naj ji izkaže zadnjo

Graduacija

12. junija bo graduiral iz Central višje šole Josephine, sin Mrs. Rose Ivančič iz 207. St. Čestitamo!

CIO je razglasila stavko v Aluminum Co. tukaj

Včeraj popoldne je CIO unija pričela stavko v ogromni tovarni Aluminum Co. of America v Newburgh Heights. Stavko je razglasila unija v času, ko se vrše v Washingtonu pogajanja med vodstvom tovarne in zastopniki unije. Okrog 7.000 delavcev je prizadetih.

Takoj po razglasitvi stavke se je pojavilo vprašanje, če bo tudi tukaj posegla vmes vlada in prevzela tovarno, kot je to storila v tovarni letal v Inglewood, Kalifornija. Tukajšnja tovarna dela skoraj izključno na naročilih za obrambeni program, na delih za letala in letalske motorje.

Tovarna se nahaja na 2210 Harvard Ave. in picketne straže so včeraj zagodile cestni promet skoraj eno miljo okrog tovarne. Picketiranje še vrši v redu in nobenih izgredov ni bilo poročanih včeraj.

Delavci so dobili 10c priboljška na uro pri mezdi, toda unija zahteva nadaljne 4 in pol centa in minimalno plačo 75c na uro, ki je sedaj 72c.

Eden izmed organizatorjev unije je Alex Balint, katerega je Diesov preiskovalni odbor osuđil komunistične aktivnosti in mu je radi tega naselniška oblast zadržala izdajo državlanskega papirja decembra meseca.

Unijski voditelji so zadnji teden objavili, da ne bodo razglasili stavke, dokler se vrše pogajanja pri vladnem posredovalnem odboru med unijo in tovarno, toda besede niso držali čes, da tovarna nalašč zavlačuje pogajanja.

KAM NEKI BO ŠLA DEDIŠČINA?

Rochester, N. Y. — V tem mestu je še v avgustu, 1939 umrl Albert Ruppert, rodom iz Nemčije. Zapustil je premoženje v vrednosti \$9.000, toda nobene oporoke in nobenih sorodnikov tukaj. Med njegovimi listinami so oblasti našle, da ima še živečo mater v Hamburgu na Nemškem, a v Tokyu na Japonskem ženo in sina. V Ameriko je prišel leta 1936. Sodnija mora odločiti, ali bo šla dediščina materi ali ženi ranjkega.

Cleveland že pripravlja civilno obrambo

Clevelandski župan Blythin je bil imenovan načelnikom za civilno obrambo, ki bo organizirana za mesto in okolico ter je šel takoj na delo, da pripravi mesto za vse slučajnosti, ki jih more prinesiti vojna nad mesto.

Najprej se je včeraj posvetoval z varnostnim direktorjem Nessom, ki bo sodeloval pri vseh aktivnostih civilne obrambe in katerega policija bo dobila vrhovno oblast v mestu, kadar in če pride sila.

Varnostni direktor Ness bo dobil naročilo, naj ognjegasni oddelček razdeli mesto v okraje, kjer bodo vršili civilno obrambo prostovoljni gasilski oddelki.

Dalje je župan pozval oblasti vseh predmestij, da sodelujejo in da pridejo na sestanek, na katerem se bo razdelilo delo civilnim obrambam za ves okraj.

Župan bo v bližnji bodočnosti izbral posvetovalne odbore iz

Je res žalostno

Prosveta jamra, ker slovenski jezik nima izrazov za dosti angleških besed. Kaj bi, saj jih tudi angleški nima za nekatere slovenske besede. Kako bi, na primer, Anglež prestavil "svinjka"? Kjer ni besed za direktno predstavo, si pomagamo s tem, da opišemo pomen. Ampak smrtni greh se pa dela nad slovenskim jezikom, kadar zapiše slovenski list, kot je oni dan Prosveta z velikimi črkami: "Jugoslavija invadirana!"

Turke skrbi, kako bodo zavarovali hareme

JeruzaLEM. — Muslimanske oblasti skrbi, kako bodo skrbele za varnost žensk, ki se nahajajo v haremah, v slučaju zračnih napadov. Te ženske so, kot znano, vedno zaprte in jih ne sme videti noben moški, razen soproga. Zato je zdaj vprašanje, ali naj grede te ženske v javna zaklonišča tekom zračnih napadov, kjer bodo izpostavljene očem drugih moških. Nekateri svetujejo, naj bi za te ženske zgradili posebne oddelke v podzemskih skrivališčih.

Nov grob

V ponedeljek zjutraj je na gloma umrl John Fortuna, star 48 let, stanujoč na 1295 E. 167. St. Tukaj zapuščča zalujočo soprogo Antonijo, rojeno Grdanc in pet otrok: John, Frank, Josephine, Stanley, William in več drugih sorodnikov. Rojen je bil v Marinči vasi pri Žužemberku, kjer zapuščča mater, eno sestro in več drugih sorodnikov. Tukaj je bival 32 let ter je bil zaposlen pri NYC železnici skozi 30 let, kjer je bil tudi član Boiler Makers Union. Pogreb se bo vršil v četrtek zjutraj ob 8:45 iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in Sinovi, 458 E. 152. St. v cerkev Marije Vnebovzete in na pokopališče Kalvarijo. Naj počiva v miru, preostalim sožalje.

Važna seja

Ob 7:30 nočjo se vrši seja Slovenskega demokratskega kluba v Euclidu. Seja je v navadnih prostorih na Recher Ave.

Lorain bo videl lepe slike v nedeljo večer

V nedeljo večer 15. junija, kmalu potem, ko se bo zmrčilo, bo v fari sv. Cirila in Metoda predstava premikajočih slik. Ta predstava se vrši pod pokroviteljstvom društva Najsv. Imena mlajših. Predstava se bo vršila v dvorani pod cerkvijo, če bi bilo pa vroče, kot zunaj na vrtu. Slike bodo večinoma v barvah in zelo zanimive.

Nekaj slik bo iz sedanje vojne, nekaj pa tudi iz stare domovine. Toda pokazane bodo vse druge slike, kot so bile zadnjič, tako nam sporoča Mr. Anton Grdina, ki bo kazal slike. Rojaki iz vsraga Loraina in okolice so prijazno vabljeni, da pridejo v nedeljo večer na to zanimivo predstavo.

Nemška armada bi šla rada preko Rusije proti Perziji, trdi poročilo

Ankara, Turčija. — Diplomatski viri poročajo, da so se vzdignile nemške čete v Romuniji in se bližajo ruski meji. To pa iz namena, da bi Hitler izsilil od Rusije dovoljenje, da sme poslati svojo armado preko južne Rusije v Perzijo, odkoder bi potem udarila od strani na Angležev v Iraku in Siriji in odkoder bi ogrožala tudi Indijo.

Turčija tudi vsak čas pričakuje zahteve iz Berlina, da bi smele nemške čete preko turškega ozemlja v Malo Azijo. Nemške čete že zavzemajo pozicije nasproti ruske Moldavije, trdijo poročila.

SE NE IZMICE VOJAŠČINI

Walnut Ridge, Ark. — Pravi, da se danes fantje ženijo največ zato, da bi se izognili vojaščini. To je pa odločno zanimal W. J. Smith, ki se je oni dan poročil tukaj z vdovo Mrs. Frances Ward. Ženin je namreč star 80 let.

TO BI BILA PA ŽE LEPA RIHTA

Nashville, Tenn. — Truk od 102. polka je bil do vrha napolnjen z jajci, ko se je zvrnil v graben. Vojaki niso skušali pobrati razbite jajčne vsebine, ampak so se ročno izkopal iz nje. Bili so zelo veseli, da so bila jajca vsaj sveža.

Jugoslovanska vlada protestira proti razcepljenju slovenskega naroda

Washington, D. C. — Jugoslovanski poslanik dr. Konstantin Fotič je vložil pri državnem tajniku Cordell Hullu sledeči protest:

"Vlade nemškega rajha in kraljevine Italije so proglašile po vojaški zasedbi Jugoslavije aneksijo Slovenije in to deloma po Nemčiji, a deloma po Italiji. Ta surov čin razcepljenja slovenskega naroda nasprotuje vsem jetniškim principom, ker na zemlji, katero sta zasedli Nemčija in Italija, živi kompaktno naseljen najčistejši slovenski element. Istotako je ta aneksija brez vsake zakonite podlage, ker vojaška zasedba po veljavnih principih narodnosti ne menja za časa trajanja vojne zakoniti status zasedenega ozemlja.

"Kraljevska jugoslovanska vlada, v kateri se kot sestavni del nahajajo edini zastopniki slovenskega naroda, protestira proti temu postopanju Nemčije in Italije, ki s tem stremita uničiti slovenski narod ter razcepiti nacionalno posest Jugoslavije."

Na tisoče ubitih v razstrelbi stare trdnjave v Jugoslaviji

Rim, 9. jun. — Italijanska časnikarska agencija Stefani poroča, da je bilo več tisoč oseb ubitih in ranjenih, ko je zletela v zrak zaloga smodnika in municije v stari trdnjavi Smederevo v bližini Belgrada.

Razstrelba je uničila ogromno zalogo municije in popolnoma razdejala zidovje trdnjave, trdi poročilo. Vzrok razstrelbe še ni znan oziroma oblasti ga ne povedo.

Smederevo je važno trgovsko mestec ob Donavi in ima okrog 10.500 prebivalcev. Madjarsko časopisje poroča, da je bilo ubitih najmanj 5.000 oseb.

Kajzer je določil pred 40 leti način pogreba

Doorn, 9. junija. — Danes so pokopali tukaj bivšega nemškega cesarja Viljema II. z vojaškimi častmi in po čisto preprostih obredih, ki jih je sam določil še pred 40 leti. Truplo je bilo položeno v grobnico v kapelici gradu Doorn. Navzoči so bili samo ožji sorodniki, uradni zastopniki Hitlerja in armade.

Smrtna kosa

V ponedeljek zjutraj je umrla Uršula Blatnik, stara 65 let, stanujoča na 1594 Hopkins Ave. v Lakewoodu. Rojena je bila v Zafari pri Žužemberku, rojena Urbančič. Po prvem možu se je pisala Starek. Tukaj zapuščča soproga Michaela in dva sina: Michaela in Josepha, po prvem možu pa Adolfa in Antona Starek, Rose Blatnik, Mary Fornoss, Ludwig in Ana Starek ter 12 vnukov. V Clevelandu zapuščča tudi sestro Mrs. Elizabeth Sirk, v starem kraju pa sestro Jozefo Urbančič in brata Mihaela. Pogreb pokojne se bo vršil v petek ob devetih v cerkev sv. Cirila in Metoda, 12608 Madison Ave. iz pogrebnega zavoda na 12705 Madison Ave. Bila je članica društva sv. Vida, št. 25. Naj počiva v miru.

OTROCI, SPAT!

Mena, Ark. — Župan Don D. Clement je ukazal policiji, da strogo izvaja mestno postavo, ki določa, da otroci do 15 let ne smejo biti na ulici po devetih zvečer poleti in po osmih ob času šole.

POLICIJA IŠČE POSTAVO ZA SODBO

Sacramento, Cal. — Policija v tem mestu je aretirala nekega biciklista, ki je bil tako pijan, da ni mogel sedeti na kolesu. Toda mesto nima nobene postave, bi nalagala kazen pijanim biciklistom.

NAJNOVEJŠE VESTI

WASHINGTON, 9. jun. — Vlada je dobila sporočilo, da je bil v južnem Atlantiku potopljen ameriški parnik Robin Moor, ki je imel 38 mož posadke in osem potnikov. Baje je parnik torpedirala nemška podmornica še 21. maja. Enajst brodolomcev je pobral brazilski parnik Osorio.

KAIRA, 10. jun. — Angleške mehanizirane čete so bile danes zjutraj že pred vratmi mest Beirut in Damask v Siriji, ki sta glavni mesti te francoske kolonije. V južni Siriji so vjeli ali pobili 185 nemških parašutarjev, ki so bili napravili že nekaj škode na javnih napravah. Iz Anbara, Turčija, se poroča, da so dobili nemški avijatičarji povelje iz Berlina, da se naj takoj umaknejo iz Sirije.

WASHINGTON, 9. jun. — Poslanska zbornica je odobrila 10 bilijonov dolarjev za nova letala, toda s pripombo, da se od tega denarja ne plača nobeni osebi, firmi ali korporaciji, ki bi najmanj 10 dni zadrževala produkcijo potem, ko je narodni posredovalni odbor podal razsodbo. Dalje je zbornica odglasovala, da se iz tega denarja ne plača nobeni osebi, ki bi pike tirala ali branila drugim osebam delati na obrambenih delih. Predlog je bil poslan v senatno zbornico v odobritev.

Francija plačuje bilijone za nemško armado

Vichy, Francija. — Francija mora plačevati za vzdrževanje nemške armade, ki je zasedla Francijo, ogromno vsoto 400 milijonov frankov na dan. Francija mora imeti v banki vedno dovolj denarja za to. V ta sklad je dela francoska vlada dozdaž že 108 bilijonov frankov.

Zadušnica

V sredo ob 6:30 se bo brala sv. maša v cerkvi sv. Vida za pokojnika William Svigel v spomin prve obletnice njegove smrti. Sorodniki in znanci so vabljeni.

Dodatno poročilo

Poroča se nam, da se je udeležil slavnosti nove maše v nedeljo pri Sv. Kristini tudi vežbalni krožek podružnice št. 41 SZZ.

Chicago

Dne 4. t. m. je v Pullmanu umrl Frank Avbel, star 83 let in rojen v Blagovici pri Kamniku na Gorenjskem. V Ameriki je bil 47 let in tu zapuščča sina in hčer.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
Za Cleveland, po razmašalih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00.
Za Evropo, celo leto, \$7.00.
Posamezna številka, 3c

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year.
U. S. and Canada, \$3.00 for 6 months; Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months.
Cleveland and Euclid, by carrier \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months.
European subscription, \$7.00 per year.
Single copies, 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

88 No. 135 Tues., June 10, 1941

BESEDA IZ NARODA

Malo zahvale

Ker se do sedaj še nobena izmed sopotnic ni nič oglašila v zahvalo naši dobri vodnici ob priliki izleta v Washington, naši urednici Zarje Mrs. Albini Novak, zato se bom pa sedaj jaz v imenu vseh zahvalila. Torej Mrs. Albina Novak, prav najlepša Ti hvala za vso prijazno požrtvovalnost in trud, ki si ga imela z nami, da smo se vse tako udobno vozile. Priprana sem, da boljše vodnice bi ne mogle dobiti v celem Clevelandu. Prav nič ni čudno, da nas povsod zavidajo, ker se le v Clevelandu lahko ponašamo z njo.

Kakor sem že rekla, boljše vodnice bi ne mogle dobiti in kar je pa največ vredno, pa je to, da nam je vsako mesto, skozi katero smo se peljale tudi lepo opisala in nam pripovedovala razne zanimivosti o istem. Tja grede smo se bile tudi ustavile, ker je bila ravno nedelja in smo šle v škofijiško cerkev k maši.

Dalje nam je bila preskrbela, da smo v glavnem mestu dobile človeka, ki nas je vozil okrog po mestu in nam razkazal vse zanimivosti in spomenike zadnjih ameriških vojska. Seveda je tisti človek govoril angleško, a naša dobra vodnica Albina pa nam je vse prestavila na slovensko, da je lahko vsaka izmed izletnic vse prav dobro razumela.

V Washingtonu pa nam je preskrbela tudi zelo udobno prenočišče in rečem vam, da to ni bilo v kakšnem zakotnem hotelu, kajti imele smo vse lepe in znažne sobe. Enako pa je preskrbela tudi za prehrano, da nam ni bilo treba stradati in tudi žejne nismo trpele. Vsaka se je lahko pokrepčala po svoji mli volji. Rečem vam, da je lahko vsaki žal, ki ni bila z nami na tem izletu, jaz sem jim pa hvaležna, ker drugače bi pa zame ne bilo prostora.

Torej še enkrat najlepša hvala naši dobri vodnici in če dočakam prihodnjega leta in če bo zopet kakšen tak izlet, da se jaz že sedaj priglasim, da ne bo zopet kakšne pomote. Pozdrav,
Lojzka Čebular.

Zadružni čas je sedaj

Čas — najdragocenejši zaklad delavca — zgodovinsko vedno vodi in cuka navzdol! Plezati moramo, da ostanemo, kjer smo; hiteti, ako hočemo malo priti naprej in navzgor; in danes moramo hiteti tako, kot da bi nas pošli sami peklenščki — kar se faktično dogaja.

Nazivajmo te peklenške kar hočemo — beda — brezposelnost — vojna — so že na obzorju in se mrzlično pri bližujejo — in prizadeti bomo vsi! Ljudem dobre volje, ki iščejo izhoda, združništvo nudi nenasilno sredstvo, da se izogne tem grozotam, katere vsakdo izmed nas je deloma pomagal ustvariti.

Namenoma ali nevede vsa naša podpora je šla ekonomskemu ustroju kateri grmadi profite iz postojankanja, meče čedalje večje trume iz dela — in prižene vse te skrbi v mednarodno vojno.

velike armade, da bi mogle braniti deželo in da bi bila invazija čisto lahka. Računali so, da če razbijejo ali zasedejo mesta New York, Boston in Filadelfijo, da bo vsa dežela paralizirana in se bo morala vdati. Nemški vojaški atašeji Paschwitz je še leta 1901 dobil naročilo iz Berlina, naj prišče ameriško obrežje in poroča, kje bi bilo najpriročnejše pristanišče nemškimi četam. Atašeji se je dvakrat peljal vzdolž vse obale in potem poročal v Berlin, da bi bil najbolji prikladen rt Code, odkoder bi se lahko napadlo New York in Boston.

Nemci še niso požrli slin, ki se jim cedijo po bogati Ameriki in nemški generalni štab ima pripravljen natančen načrt za napad, dasi hiti Hitler zatrjevati, da si Nemčija ne želi ameriških posestev. Seveda, za enkrat je grozde je

Zadružništvo, katero zalaga ljudi s potrebščinami po brezprofirni ceni, ne more nikogar izkoriščati.

Vse kar je združništvo zgradilo v zadnjih sto letih, vse druge panoge in izražanja demokracije so v smrtni nevarnosti uničenja. In vse to zato, ker nismo zadosti hiteli! Zato, ker smo podpirali — in večina še vedno podpira — tisto ekonomijo in sistem, kateri skrbi za vojni ogenj. Ako res verujemo v blagostanje za slehernega človeka, moramo danes napreči vse sile v program, ki nam reši demokracijo in to s tem, da sezidamo mi sami demokratičen "business". Zidajmo jačje zadrage, močnejše "wholesales", podjarmiti moramo vire surovin! Denar, naš denar, katerega smo do danes pustili, da ga drugi rabijo v naše izkoriščanje, ta denar se mora iztekati v vse panoge Združne trgovine; naučiti se moramo delovati zase in storiti zase vse ono, kar smo pustili, da drugi store za nas, kar je lepo prineslo neizogibne profite mali peščici — nam pa mizerijo!

Danes ne zadostuje, da se Zadrage stalno razširjajo; danes morajo zidati energično in hitro — dokler je še čas in svetlo! Direktorji Slovenske zadrage je pripravljen sodelovati z vsako organizirano skupino v ta namen. Za Prosvetni odbor zadrage: Joseph A. Siskovich, tajnik.

Ložanje se priporočajo

Sezona piknikov je tukaj. Od vseh strani se že vidi vabila na piknike, ki jih prirejajo razna društva ali skupine. Dohodki nekaterih teh piknikov gredo v dobrodelne name in zopet drugi pa prirejajo piknike samo v zabavo. Vedno pa je tako, da če se hoče imeti na pikniku uspeh, se mora ljudem tudi o pravem času povedati kdaj in kje se isti vrši.

Tudi Ložanje ne maramo biti med zadnjimi, zato pa vam že danes sporočam, da se bo vršil piknik Samostojnega podpornega društva Ložaka dolina v nedeljo 29. junija in sicer na dobro poznanih Debevečevih farmah v Madison, Ohio.

Torej to naj vam velja, kot v prednaznanilo, da si lahko že sedaj zapišete na svoj koledar in rezervirajte si peto nedeljo v mesecu juniju za naše Ložane. Niso mi ravno povedali kaj in koliko bodo pripravili, ampak rekli pa so, da lačen in žejen ne bo noben, ker bodo za prigrizek gotovo pripravljene ložke "tanske" in še kaj drugega, kar se bo lahko pošteno zalilo z hladnim ječmenovcem. Pa tudi za zabavo bo dobro preskrbljeno in seveda godci bodo tudi, ker brez godbe ni veselja in se bomo lahko po mili volji zavrteli v senici košatih dreves. Sicer pa boste še kaj več slišali o tem prihodnje dni, ko vam bo še podrobnejše poročano o tem pikniku.

Za danes naj velja samo toliko, da boste vedeli, da Ložanje vabimo vse naše bližnje rojake iz ložke in cerkniške doline, kakor tudi Bločane, ker bo gotovo tudi kaj kupčije in bo mogoče treba kakšnega posredovalca

(mešetarja) in v tem poslu pa so Bločanje izvrstni. Torej če se vsi zberemo v nedeljo 29. junija pri Debevcu v Madison, Ohio lahko rečem, da bo tako veselje kot ga še ni bilo zlepo.

Ker ima društvo Ložka dolina tudi svoj pevski zbor, je gotovo, da tudi petja ne bo manjkalo in če se vam bo videlo, da jih ne bo dovolj samo Ložanov, boste lahko vsi drugi pomagali, da se bo naša slovenska pesem razlegala preko ameriških hribovk in dolin če se doma v rojstni domovini ne sme več. Veselimo se svobode, ki jo uživamo v naši novi domovini — svobodnih Zednjinih državah.

Torej ne pozabite, da se piknik društva Ložka dolina vrši v nedeljo 29. junija. Vse druge podrobnosti, kakor za prevoz in drugo, pa bo še pozneje in pravočasno poročano. Za sedaj naj vam velja samo toliko, da ne boste za dotično nedeljo obljubili kam drugam. Ložan.

Nezgoda v gledališču

Nekega odličnega večera je sedel nič manj odlični davčni eksekutor Ivan Dimitrič Černjakov na sedežu v drugi vrsti in je gledal skozi svoje kukalo "Zvočne korneviljske". Gledal je nizdol in se je počutil kakor peletin na gnoju. Toda nenadoma — v povestih se večkrat pripeti kaj "nenadoma" in pisatelj ima jo prav, življenje je zvrhano domislekovo! — a nenadoma se mu je obraz namrgodil, pridržal je sapo . . . dal je kukalo proč z očmi, sklonil se je in . . . hačiiii! Kihnil je, kakor vidite. Kihanja ne moreš nikomur in nikjer prepovedati. Kihajo kmetje in tudi policijski upravniki in včasih celo tajni svetniki. Vsi kihajo. Černjakov se torej ni prav nič vzburlil zato. Obrisal se je z robcem, in kot človek, ki ve, kaj se spodobi, se je tudi ozrl okrog sebe, ali ni mogoče s svojim kihanjem koga motil. In že je bil tu vzrok, ki se je človek zaradi njega lahko vzmernil. Videl je, da se je stari gospod, ki je sedel pred njim v prvi vrsti, z rokavico skrbno obrisal plešasto glavo in vrst in je nekaj zamrmral. V tem starcu pa je Černjakov spoznal civilnega generala v prometni upravi, Brissalova.

"Kihnil sem vanj," je pomislil Černjakov. "Saj on prav za prav ni moj predstojnik, vendar mi je sitno. Oprostite si me bom moral."

Černjakov je malo pokašljaj in je generalu zašepetal na uho: "Oprostite, ekscelencija, poškrpil sem vas . . . nehote sem . . ."

"Nič, nič . . ."

"Za božjo voljo, oprostite mi! Jaz sem vendar . . . saj nisem hotel!"

"Oh, prosim, sedite no! Poslušajte dalje!"

Černjakov se je ves zmedel; bedasto se je režal in se je spet ozrl na oder. Gledal je navzdol, a prav nič več mu ni bilo dobro. V odmoru je pristopil k Brissalovu. Nekoliko je šel vstric njega in je zamrmral, komaj skrivajoč svojo plahost: "Kihnil sem v vas, ekscelencija, oprostite mi! . . . Saj nisem . . . saj ne, da bi bil mogoče . . ."

"Oh, je že dobro! Že zdavnaj sem pozabil, vi mi pa spet govoričite o tem!" je dejal general in je nejevoljno potegnill spodnjo ustnico na znotraj.

"Pozabil!" je pomislil Černjakov, "pa se mu kar zloba bliska iz oči!" Nezaupljivo je pogledoval generala. "Pa kratko in malo noče nič govoriti o tem. Pojasniti mu bom moral, da zares in na noben način nisem hotel! Da se je to zgodilo po prirodnem zakonu; sicer si bo še mislil, da sem ga hotel opljuvati! Zdaj si mogoče tega še ne misli, a kasneje si bo mislil."

Doma je Černjakov povedal svoji ženi, kakšno traparijo da je napravil. Kakor se mu je dozdevalo, se je ona premalo zmenila za ta dogodek. Najprej se

je pač malce ustrašila, a ko je zvedela, da Brissalov ni njegov predstojnik, se je pomirila.

"Pa le pojdi tja in se mu pravičij," je rekla, "sicer si bo mislil, da se ne znaš dostojno vesti med ljudmi."

"Saj, saj! Pa saj sem se mu oprostil, a on je bil tako čuden, nobene pametne ni znil. In pa, saj tudi časa ni bilo za daljši razgovor."

Drugi dan se je Černjakov oblekel v novo uniformo, obril se je in je odšel k Brissalovu, da bi mu to zadevo razložil. Ko je vstopil v generalovo predstobo, je zagledal ondi mnogo prosilcev, in celo generala samega, ki je že poslušal prošnje. Potem, ko je že več prosilcev vprašal to in ono, je obrnil svoj pogled na Černjakova.

"Večraj v Arkadiji, če se ekscelencija spominjajo," je začel eksekutor, "jaz sem kihnil in zdajci sem vas zmočil . . . oprostite . . ."

"Kakšna traparija, Bog pomagaj!" General se je okrenil k drugemu prosilcu: "Kaj želite vi?"

"Noče govoriti o tem," je pomislil Černjakov in je prebledel. "To se torej pravi, da se jezi. Nak, to ne more ostati kar tako . . . Razložil mu bom . . ."

Ko se je general nehal pogovarjati s poslednjim prosilcem in je spet hotel oditi v notranje prostore, je stopil Černjakov za njim in je rekel tiho in brez sapa:

"Ekscelencija! Če se drznem nadlegovati vašo ekscelenco, tedaj samo zato . . . lahko bi dejal — ker se kesam . . . Ni bilo nalašč, kakor že sami vedo!"

Generalov obraz se je skremžil kakor za jok in dvignil je roko:

"Pa se res precej upate, dragi moj!" je rekel, ko je izginil skozi druga vrata.

"Misli, da se norčujem?" je preudaril Černjakov; "Bog mi je priča, da se ne! General, pa tega ne razume! Če je stvar taka, se ne bom nič več oprostal temu osabnežu. Vrag naj ga vzame! Pismo mu bom pisal, a k njemu ne bom nič več šel Bog mi je priča, da ne!" Tako je Černjakov mislil, ko je šel domov.

Pisma generalu ni napisal. Preudarjal je sem in tja, pa mu ni nič pametnega stopilo v glavo. Torej je moral drug dan iti tja, da mu osebno vse pojasni.

"Večraj sem vašo ekscelenco nadlegoval," je zajecjal, ko ga je general vprašujoče pogledal, "pa ne, kakor da bi se norčeval, kot ste se izvolili izraziti. Jaz sem se le oprostil, ker sem vas pri kihanju poškrpil . . . a jaz se niti od daleč nisem mislil norčevati. Ali bi smel biti tako nestrane, da bi se norčeval? Če bi se ljudje norčevali, potem nima to niti najmanjšega pomena, in spoštovanje do oseb . . . bi izginilo . . ."

"Ven!" je general ves modričast in zaripel v obraz trepetaje zakričal.

"Kaj?" je Černjakov šepetaje vprašal in se je od strahu kar pogrezal v zemljo.

"Ven!" je general še enkrat zavpil in udaril z ного ob tla.

Černjakovu se je v telesu nekaj pretrgalo. Ničesar ni videl, ničesar slišal, odkimal se je k vratom, odšel na cesto in se optekaje vračal domov.

Podzavestno je prišel do hiše. Ne da bi slekel uniformo, se je zleknil na divan in je . . . umrl. (Rusko: A. Čehov.)

Konzervirana kri

O svojih praktični hizukušnja na polju krvne transfuzije je nedavno napisal zanimivo razpravo univerzitetni profesor iz Helsinkija, dr. Brofeldet. Pridobil si je v zadnji sovjetsko-finski vojni mnogo zaslug z zdravstvenjem številnih ranjenec, pri čemer je dosegel velike in presenetljive uspehe vprav s transfuzijo krvi.

V svoji razpravi piše ta zdravniški strokovnjak, da je bilo številnih primerih za časa rusko-sovjetske vojne treba krvne transfuzije krvi nujno kar v vojskih zaslih bolnišnicah in bojiščem samim. Pri tem je dosegel v veliki meri tudi zaradi nove sijajne tehnike, ki se jo začelo posluževati švedsko prvo stoletje zdravniško zastopstvo na finskem bojišču. Švedski vojniki — pravi prof. Brofeldet — nov postopek za konzerviranje krvi, namenjene transfuziji. Ko so zbrali in konzervirali v najstjhih laboratorijih v raznih krajih Finske. Kri je konzervirana v posodah, ki so na poseben način neprodušno zaprte. Švedski zdravniki, ki so tedaj tudi prihitali na pomoč finskih vojskih množinah razposlanih konzervirano kri v razne vojske bolnišnice v zaledju bojišč.

Omenjeni ugledni finski zdravnik med drugim tudi pravi, da je zlasti treba poudariti dejstvo, da za finske ranjence Niso dala svoji krvi samo Finci, pač tudi mnogi Švedi. Dalje pripominja, da je za časa finko-sovjetske vojne imel približno tisoč primerov, pri katerih je moralo nujno izvesti transfuzijo krvi. Vseh primerih pa je vzbujalo oslabilim ranjenecem konzervirano kri. Pri tem se je spet pomenilo, da konzervirana kri — pravi prof. Brofeldet — ni pravi manj lahko uspešna in zato je priporočljiva, kot pa tista, ki je morda pravkar daroval ali krvodajalec. V večini primerov je ta finski zdravnik pri transfuziji tudi imel uspeh in je tako šil na stotine finskih ranjenec.

Ruska petrolejska industrija

Neke vrste presenečenje vzbudil članek, ki ga je pred dnevi napisal za moskovski "Pravdo" sovjetski ljudski komisar za petrolejsko industrijo, ki nanj opozarjajo celo z nekega uradnega mesta.

V tem članku sovjetski komisar odločno zahteva, da se morajo petrolejska industrija v Rusiji čimprej povečati. S tako, kot sedaj, Rusija ne more biti zadovoljna. Komisar navaja zvezi s tem za primer Zedinjenih držav in pravi, da so leta 1937 povzdignile petrolejsko industrijo od 164.6 na 180 milijonov ton, dočim je proizvodnja v Rusiji dosegla 65 milijonov ton. Temu nasprotno pa se proizvodnja v Sovjetski Zvezi v letu 1937 ni povečala in predelavi nafte, da je letni načrt predvidel njeno povečanje, ni posrečilo, da bi približala ameriški, ki zavzema prvo mesto na svetu glede na petrolejsko. Iz takih izjavaj komisar ruskega komisarja se vidi, da v Sovjetski Rusiji na tem polju ni vse čisto v redu.

Zakaj otroci lažejo

Dunajska zdravnica dr. Berberja je napisala zelo zanimivo knjigo o svojih opazovanjih otrok. Bulberjova trdi da otroci pod petimi leti svojih sploh ne zavedajo, marveč vse, kar neresničnega povedo, vidi v resnici. V šestih letih rasti med petimi in desetimi leti govori otrok neresnično delo, zato, da bi tako izrazil svojo željo, da je že velik in dorasel, in na pa tudi iz bojazni pred kaznovano kaznijo. Otroci se čisto veda laži šele po desetih letih, če hoče z neresnico doseči neki ločni smoter.

SATAN IN IŠKARIOT

Po nemškem izvirniku K. Mays

"Seveda jih nimam več! Kradeni so mi bili s podzemeljsko zvijačo na hudoben način. Weller je tat, tisti, ki je mladega Wellerja. Premalali ste ga z velikim junaštvom njegova poguma, prosim vas, zahtevajte od njega plen, ki si je osvojil podzemeljsko in krivici ter me pahnili v velik žalost in nesrečo v temi aladenskega rova."

"Vzel sem iz žepa možnjo, ki jo našel pri Wellerju."

"Je tale?"

"Je je!" je zavrisnil in mi jo regal. "Seveda je, seveda je! Bom preštel denar, da se prepričam, ali sem bil morebiti okraden za enega ali za več tistih kosov."

Besedice zahvale ni znil, odšel je z Judito, sedel in štela sta spet na novo štela zlatnike. Prepustil sem ju njuni odločnosti in skoposti ter odšel k drugim izseljencem. Prilazili so se okoli mene, povedal jim, da je za nje najmanj, če nemudoma zapustijo mesto.

"Z. Winnetouom pojdeva na Pesu v državo Texas. Do žalostnega sveta je sicer pretežko, pa tudi dovolj rodovitne, za zemlje. In podnebje je ravno. Ponudim se vam, da vzamem s seboj."

Posvetujte se pa mi povejte, ali ste sklenili?"

Stopil sem okoli tabora in dal čas, da so se pomeni-ali sem se vrnil, je stopil izmed njih pred mene in rekel:

"Naročeno mi je, da govorim imenu tovarišev Obveščam vas, da smo takole sklenili. Vaš predlog je čisto dober, vendar bi ga sprejeli. Pa ni moč. Zaenkrat ne moremo od Melton in Weller prideta sodišče in sodišče, to vendar je tudi z doma, de- po časi. Tod menda tudi. Zadržali nas bodo za priče, če bomo morali."

Ne bo treba. Meltona bom dobil po pogodbi Yumam, so in obsodili ga bodo tudi priče. Glede Wellerja pa se ne ve, kaj se bo zgodilo z njim. Moja krogla mu je zdranila podlaketa in taka rana je bolela človeka v tem podne- vsikdar nevarna. Razen tega je prišel z menoj iz Uresa in s tremi policisti, čakajo na nas. In če pred njimi izpove, kar imate povedati kot priče, vas ne potrebujejo več."

"Kaj vas še zadržuje?"

"Pod odtod v Texas gre po tvojemu zapadu. Potovanje bo nevarno in tudi nevarno. Ali vam vzdržale ženske in otroci?"

Da. Seveda si morate najmanj odpočiti od napora in trpiti v rudniku."

"Potovanje ne bo tako hudo, če se bojite! Počasi bomo odšli."

"Konj nimamo!"

"Zakrbel vam jih bom."

"In hrana za toliko ljudi?"

"Nekaj dobimo spotoma. In vozovoz za živili je na potu iz Uresa, zasegel sem jih. Ne bo gladovali!"

"Vse to se seveda sliši zelo dobro —"

"Nadoveden pa sem, kaj potrebujete k poglavni točki. In tisto, točka je denar in spet de-"

"O, tisto je najmanjša skrb! Denar je najmanjša briga!"

"Nikdar se nisem tako malo- nam in ravnodušno govoril o denarju vprašanju in prav- no mi je delo, da sem vsaj v življenju lahko nasto- vlogi bogataša."

"Vseh oči so se začudene obr- v mene in govornik je za- vzkliknil:

"Najmanjša briga —? Za morebiti že, za nas pa ne. polnega kakor vi mi ne mo- go zajemati. Nič nimamo pa danes potrebovali denar."

"Danes —? Čemu?"

"No, pravili ste o petih vo-

Volneni klobčiči

Moj prijatelj Albreht, ki si je s svojim delom pridobil čudovit zovih živil —. Živila moramo vendar kupiti, nihče nam jih ne bo dal zastoj!"

"O, dam vam jih zastoj!"

"Res —? Potem je seveda stvar drugačna!"

In pravili ste, da bomo jezdi- li in da nam bodele poskrbeli konje. Konj pa ne dobimo tako poceni kakor živila —"

"Seveda ne. Ampak izposo- dili si jih bomo. Naši radeči pri- jatelji nam jih bodo radi dali za majhno odškodnino, za ma- lenkostna darila."

"Je že vse lepo in prav! Am- pak kdo pa bo plačal odškodni- no —? In kdo bo kupil daria- la?"

"Jaz."

"Preklicana reč —! Glej glej —! Kar na mah ste bogat človek —! Ko pa ste prišli na ladjo, ste bili večji revež ko mi —"

"Samo delal sem se takega. Sicer pa je človek lahko bogat, čeprav nima denarja. Bogastva je več vrst."

Pa da nadaljujemo! Če imate pomisleke?"

"O, največji pomislek še pri- de."

Svetovali ste, da bi se nase- lili v Texasu —. Za naselbino pa potrebujemo denar. Saj mo- ramo zemljo vendar plačati!"

"Vsekakor. Dal vam bom denar."

Osupel me je gledal.

"Ste mar tajni Rothschild?"

"Danes izjemoma."

"Hm —! Me je gledal. "Po- tem seveda —"

Drugi pomislekov pa res ni- mamo. Dobro! Pa pojdemo z vami. Posodili nam bodele de- nar, da si kupimo zemljo bo- mo delati, točno plačevali obre- sti in vam sčasoma pač tudi lahko vrnili glavnicu."

"Obresti —? Glavnico —? Na napačni poti ste! Obresti ne maram, o glavnici pa je prav nič nočem slišati."

Gledal je mene, gledal po vrsti tovarišev, gledal spet mene in nevarno vprašal:

"Ampak — ali sem prav sli- šal?"

"Najbrž."

"To vendar ni mogoče —! Podarili bi nam enostavno de- nar —?"

"Da! Podarim vam ga in ne zahtevam nobenega povračila."

"Ali ste res tako bogati?"

"Revež sem, ničesar nimam. Slučaj pa je nanasel, da lahko razdelim med vas krog trideset tisoč dolarjev."

"Trideset tisoč dolarjev —! Sveta nebesa —! Toliko denar- ja —! Odkod pa ste ga dobili kar takole čez noč —?"

"To vam že še povem."

Prej pa vas moram še nekaj vprašati. Ko ste šli z doma, je imel vsak izmed vas nekaj pre- moženja, kajne?"

"Da. Eden kočo, vrt in ne- kaj polja, drugi pa vsaj pohiš- tvo in kar spada h gospodinj- stvu, posteljo, obleko, perilo itd."

"Vse to ste prodali, ko so vas vabili iz domovine. Koliko ste dobili?"

"Skoraj nič. Kupci so vede- li, da odhajamo in da ne more- mo ničesar vzeti s seboj, zato so nudili čisto malo. In tisto, kar smo dobili za svojo revšči- no, tisto smo zapravili spotoma."

"Izgubili ste torej ne samo domovino, ampak tudi vse ime- tje. S sleparskimi obljubami so vas zvalili v deželo in vas spravi- li v rudnik mesto k poljske- mu delu, za katerega so vas na- jeli. In v rudniku bi bili morali brezplačno delati, gladovali bi, zboleli bi in v nekaj mesecih bi bili pomrli kakor uboga živina. Povejte, ali vam je pomagano, če vtnakejo Meltona in Weller- ja za nekaj let v luknjo —? Ali vam bo taka obsodba vrnila iz- gubljeno domovino in izgublje- no imetje?"

"Seveda ne!"

(Dalje prihodnjič)

da je tam v naši sobi, ki je še prosta, nekakšen strah, da jaz ... da mi ..."

"Toda, prosim vas," je živahno vzkliknil Albreht, "po nečemer ne hrepenim bolj, kot da bi en- krat na lastne oči videl in slišal na lastna ušesa pravi strah! To re- rej, prosim vas celo, da smem prebiti noč v tisti sobi."

Nekoliko olajšani, pa vendar nekoliko obotavljaje sta mu go- stitelja izpolnila prošnjo.

Visoki gost je znal kramljati, zato se je Albreht šele pozno po- noči odpravil v svojo sobo. Že ko je prižgal luč, ga je ovirala nekakšna mehka stvar, ki se je v neenakomernih skokih priko- talila k njemu. Albreht je od- skočil, da je ušel neprijetnemu dotiku. Potem je znova stopil preko praga in obrnil stikalo, da se je obenem zasvetilo v luči pod stropom in v luči na nočni omari- ci.

Ne, v ostale ni bilo v sobi prav nič posebnega. "Tem bo- lje," si je mislil Albreht. Skle- nil je še isto noč priti vsej stva- ri do dna.

Vseeno mu ni bilo prijetno v duši, ko se je umival in potem odgrinjal zavese na vseh treh oknih, ki jih je zjutraj domače dekle skrbno zagrnilo, da ga je prijetno zajel nočni hlad. Po- stavil je čevlje pred vrata in skrbno razobesil obleko preko stola. Ves ta čas pa se je nekaj mehkega in neverjetno majhne- ga valilo po podnicah. "Žoga je," je v prvem hipu pomislil, toda že naslednji trenutek mu je bilo jasno, da je nekaj drugega.

Njegova naslednja misel je bi- la, da teka sem in tja kakšna mi- ška, toda tudi šum njenih sto- pinj bi drugače dojemalo njego- vo lovsko uho. "Ne," je pomi- slil, "dozdeva se, kot da bi nekdo metal po tleh ovoj blaga, ovit v trdo kepo. Toda že v nasled- njem hipu je v drugem kotu so- be zašelestel papir. Celu uro je poslušal ta šum, ko je naenkrat vse utihnilo. In mir, ki je za- vladal, je učinkoval nanj hujše-

kot ves prejšnji dirandaj. Le- žal je še kako uro buden v po- stelji in si zapisoval točno vse."

Po kratkem nemirnem spanju se je nenadoma prebudil. Toda pripisoval je svojim živcem do- sti več, kot so mogli prenesti — že misel sama, da bo moral pre- biti naslednjo noč tudi v isti so- bi, mu je bila neznosna. Ni vz- držal več v sobi. "Za nas je ve- lika nesreča," je rekla potem gospodinja, "da nam takšno no- čno strašilo odganja prijatelje. Ko je moj mož kupil posestvo od prejšnjega lastnika, nismo mi o- tem še nič vedeli. Ko smo pri- šli temu na sled, smo hoteli kup- čijo razdreti. Toda prejšnji last- nik je v tem času umrl, in mi smo morali ostati tu."

Tretji doživljaj pa se je dogo- dil daleč proč od prejšnjih dveh. Albreht je bil na počitku pri svo- jem prijatelju. Oba sta bila ne- koč pri njegovem sosedu v go- steh. Jedli so in pili. Potem pa- so, pogreznjeni v globoke nasla- njaje pred kaminom, ob smod- kah prekramljali ostanek večer- ra. Dva gospoda, ki sta sedela na nekakšni vogalni otomani tik ostale družbe, sta govorila o starih družinskih dogodkih, in Albreht je ujel naslednji pogo- vor:

"Prvič sem pred kratkim zve- del nekaj posebnega o nekem predniku moje matere. Bil je general in imel je dve hčeri. Ena izmed obeh je bila čudovito lepa, druga pa baje zelo groda — sliki se žal nista ohranili, ker je sta- ri oče moje matere prodal kot starino poln voz družinskih slik Najbrž od jeze in žalosti, ker ni mogel ohraniti otrokom starega družinskega posestva."

Na generalov dvor je tedaj prišel neki švedski častnik in se zagledal v njegovo lepo hčerko in jo zasnubil. Gospodar pa ni hotel svoje hčerke oddati kar ta- ko brez nadaljnega nekomu, ki ga ni poznal, da bi jo odpeljal v tujo deželo in ki se je zagledal vanjo celo še na prvi pogled! Vendar mu je dovolil samo pod-

enim pogojem: "Šved se mora vrniti prej v svojo domovino in od tam izmenjati z njegovo hčer- jo nekoliko pisem, da ugotovi, če je njuna ljubezen resnična ali pa samo trenutna muha."

Šved je res odpotoval in nikoli več se ni vrnil in niti pisma in niti najmanjše besede niso niko- li več slišali o njem.

Nesrečna nevesta je jokala, da bi si skoraj oči izjokala. Pisari- la mu je najprej pisma polna tožb in potem o svoji brezupni ljubezni — toda odgovora ni in ni hotelo biti od nikoder. Kon- čno se je očetu hčerka tako zelo zasmilila, da je sklenil tega člo- veka sam poiskati. Pisal je pi- sma in trošil denar — toda od- govora kljub vsemu ni prejel no- benega.

Minila so leta, minila so de- setletja. Stari vojak je že davno ležal v grobu, in njegova grša hči tudi. Lepo dekle pa je že si- volaso vstopilo v nek odličan sa- mostan v bližnjem mestu. Pro- dala je vse, česar ni mogla vzeti s seboj. Iz zapuščine svoje se- stre je vzela škatlo polno volne- nih klobčičev, kajti obe sta v svo- jem življenju napletli zelo veli- ko zase in za reveže. In tega ni- ti sedaj na starost ni opustila.

Tako je sedela v svoji sobici in pletla dan za dnem vse mogo- če iz klobčičev, ki jih je njena sestra nekoč navijala.

"Da, in sedaj pride najstraš- nejše," je pripomnil pripovedo- vavec.

Nekega dne je iz že skoraj po- rabljenega klobčiča volne, ko je pletla jopice za revne otroke, po- gledal ven že čisto orumenel po- pisan kos papirja. Radovedno ga je razgrnila in pričela čitati. Bilo je pismo, naslovljeno nanjo, in pisano v Stockholmu pred tri- desetimi leti. Bilo je pismo, po katerem je toliko let hrepenela, polno toplote in pričakovanja. In ko je s tresočimi se prsti od- vijala še ostale koščke papirja, je lahko prečitala še enkrat svo- je lastne tožbe o njegovem nera- zumljivem molku — tudi pred tridesetimi leti.

Njena lastna sestra je vsa pi- sma iz zavisti sproti uničevala. Je pa v nekem čudovitem razpo- loženju nastopil najbrž trenutek, ko je želela na kak način ohrani- ti od vsega vsaj nekaj. Zvila je in zložila nekaj njenih in nekaj švedskih pisem in nanje navila volno."

Poslušalec na vogalni otoma- ni je zmajal z glavo od groze nad tako podlostjo in dejal:

"Skoraj se mi zdi neverjetno, da ne bi večna pravica to zver v človeški podobi vso večnost preganjala in zasledovala, da bo njena duša iskala miru, ki ga ne bo nikoli našla na kraju njenih hudobnih dejanj — da bo stra- šila s svojim lastnimi prekle- ti mi klobčiči."

Albreht je takrat molčal. Ko pa je meni pripovedoval o vsem tem, je zaključil z besedami: "Imel sem občutek, kot da bi vi- del v božjih rokah troje členov človeškega življenja sklenjenih v verigo." (B. M.)

napis: odraslim vstop prepove- dan. Pri nas smo navajeni ravo- no na obratno, pa se temu malce čudimo.

Nova poslopja za ta kina niso v zabavnem delu mesta Tokia, ampak v stanovanjskih delih mesta. V vsaki dvorani je pro- stora za 300 otrok. Odrasli bo- do pripuščeni k predstavam le, če bodo spremljali svoje otroke in še to pod pogojem, da v pri- meru potrebe prepuste svoj se- dež otrokom. Predvajali bodo razne vzgojne, kulturne filme, tedenske pregledne in druge fil- me, ki jih bo odobrilo ministr- stvo za vzgojo.

IZ DOMOVINE

—Nasilen snubač pred sodni- ki. Pred mariborskim okrožnim sodiščem lse je zagovarjal 37 letni Anton Poharnik od Sv. Primoža na Pohorju zaradi poskušeneja umora. 2. decem- bra lani je napadel z nožem Ano Nabernik ter jo sedemkrat zabo- del. Povzročil ji je smrtonevar- ne poškodbe ter so ji le v bolni- šnici rešili življenje. Poharnik je imel z Ano Nabernik več let razmerje ter sta živela v skup- nem gospodinjstvu ter imela tu- di otroka. Poharnik je hotel Na- bernikovo poročiti, toda ta se je branila, ker je v teku skupnega življenja spoznala, da je mož brezbožnejši in jako nasilen. Za- radi tega ji je Poharnik večkrat grozil s smrtjo, ko pa ga je za- pustila ter se preselila k star- šem v Šmartno, je šel po njo, pri povratku pa jo je napadel ter jo sedemkrat zabolal. Pred so- diščem so prišle na dan neke olajševalne okoliščine, ki so kriv- do Poharnika znatno zmanjšale, tako da je bil obsojen zaradi te- žke telesne poškodbe le na 5 me- secev strogega zapora, pogojno na dobo 3 let.

—Žerjav mu je odtrgal roko. V premogovniku tvrdke "Bohe- mije" v Osenici pri Celju se je težko ponesrečil 29 letni rudar Ivan Petek iz Zagrada pri Cel- ju. Pri delu ga je zgrabil žer- jav in mu odtrgal levo nad ko- molcem. Nesrečneža so oddali v bolnišnico.

—V celjski bolnišnici sta umrla 58-letna žena cinkarniške- ga mojstra Marija Pošek in 66- letna Ana Mumelj iz Zreč.

MALI OGLASI

- Delo išče**
Zenska išče delo za pomiva- nje posode v restavrantu, ali za kuhanje in čiščenje. Vprašajte Mary Intihar, 643 E. 160. St. (137)
- Soba se odda**
Odda se soba za enega fanta. Vprašajte na 1170 Eddison Rd. (137)
- Delo dobi**
Išče se dekle za hišna opravi- la in da bi varovala enega otroka. Vprašajte na 6535 Schaefer Ave., telefon HENDER- son 3920. (136)
- Soba se odda**
Spalna soba se odda v najem poštemu fantu pri mirni dru- žini. Naslov se izve v uradu te- ga lista. (135)
- Hiša naprodaj**
Proda se ali zamenja za eno družinsko hišo ali malo farmo v bližini Clevelanda hiša na Waterloo Rd., na vogalu. V hi- ši sta 2 trgovska prostora, 3 stanovanja po 4 sobe in gara- že; vse v dobrem stanju. Vpra- šajte po 5 uri večer na 16119 Waterloo Rd. (Ju 7, 10, 13)
- RABLJENE in nove elektri- čne ledenice, floor samples, se dobi od \$25 naprej. Norwood Appliance and Furniture, 6104 St. Clair Ave. (Tues., Fri. Ju. 20)

Zgornja slika je bila posneta ob priliki unijskih volitev v Fordovi tovarni. Teh vo- litve se je udeležilo krog 83,000 delavcev. Volitve so se vršile, da so delavci sami odločili, če hočejo biti zastopani po unijskih zastopnikih in katera unija naj jih zastopa. CIO uni- ja je zmagala.

Ob priliki "Kitajskega tedna" v New Yorku se je vršila tudi velika parada deške in dekliske škotske organizacije. Na sliki vidimo nekaj prominentnih oseb, ko so opazo- vali paradu. Od leve na desno so: Wendell L. Willkie, governor in Mrs. Herbert H. Leh- man in Tsune-chi Yu, kitajski konzul.

Oblak Furniture Co.
TRGOVINA S POHIŠTVOM
Pohištvo in vse potrebščine
za dom
6612 ST. CLAIR AVE.
HENDERSON 2978

Sigrud Undset:

KRISTINA — LAVRANSOVA HČI

III—KRIŽ

Nič ni bila vesela svoje odločitve — sicer pa se ji je zdelo, kakor bi se ne bila sama odločila. Tisti siromaki, ki so prišli v njeno hišo, so zato prišli, da jo odtam preženejo. Neka druga volja, ne njena lastna, jo je pripeljala med trumo siromakov in bolnikov ter ji velela, naj gre z njimi, proč od domačije, kjer je nekoč ukazovala kot gospodinja in gospodovala kot mati odraslih mož. In ako se zdaj temu uklanja brez prevelikega odpora, potem dela to zato — dobro ve, da zato — ker je izpredvidela, da se bo Gauteju bolje godilo, ako njega ne bo na dvoru. Ona je kovala usodo po svoji volji, od življenja je dobila, kar je hotela — sinov pa ne more preustvariti po svoji volji, taki so, kakršne je Bog ustvaril, in vse delajo po svoji glavi, njim se vedno ukloni. Gaute je dober kmetovalec dober soprog in zvest oče, vrl mož in nič manj pošten kot večina ljudi — toda za vodjo ni rojen, tudi prav nič ne hrepeni po tem, kar mu je ona tako goreče želela. Ljubil jo je pa vendar tako močno, da ga je bolelo, kadar je čutil, da je kaj drugega pričakovala od njega. Zato je sklenila, da bo zdaj prosila za dom in streho, čeprav jo je v njenem ponosu skelolelo in peklo, da prihaja tako obubožana; ničesar ni imela, kar bi mogla žrtvovati.

Jasno pa ji je bilo, da je morala priti. Smrekovi gozd na hribu je stal tamkaj in srkal sončni soj, ki se je pretakal nad njim, ter tiho pošumeval, cerkvice je stala spokojna in zaklenjena pred njo ter dišala po žgani smoli. Koprneče je mislila Kristina na meniha, ki jo je prijel za roko in jo odpeljal v svetlobo pod plaščem božje ljubezni, ko je bila še nedolžen otrok; ki je spet in spet iztezal svojo roko da bi jo s krivih potov povedel domov ne samo, ko je še živel na zemlji, marveč tudi kasneje — in mahoma se je čisto jasno domislila, kaj se ji je prejšnjo noč v gorah sanjalo o njem.

Sanjalo se ji je, da stoji v soncu na dvorišču nekega velikega dvora, in tedaj je brat Edvin stopil skozi hišna vrata. V rokah je držal hleb kruha in ko je prišel do nje, je od njega odlomil velik kos ter ga ji dal — vedela je, da se je tako zgodilo, kot je slutila: ko je prišla doli do selišč, je prosila vbojagme, nato pa je bila sam Bog ve kako naletela na brata Edvina, hodila sta skupaj in beračila. Hkrati pa je vedela, da imajo sanje dvojni pomen — dvor ni bil samo velik dvor, marveč je bil videti svet kraj in brat Edvin je bil eden izmed tamkajšnjih poslov; in kruh, ki ga ji je prinesel, ni bil navaden kruh, kot se je dozdevalo — pomenil je hostijo, panis angelorum, angelsko jed je prejela iz njegovih rok. In tako se je zaboljubil vpricho brata Edvina.

Potem je naposled dospela. Kristina Lavransova je sedela in počivala na kopici sena ob poti pod Sionskim gradom (ta utrjeni grad je kralj Sverre krstil za Sion). Sonce je sijalo in veter je pihal; del senožeči, ki še ni bil pokošen, je s svojimi cvetočimi bilkami valovil rdeče in spreminjasto kot svila. Tako rdeči so bili travniki samo tu na Trondhjemske. Spodaj ob pobočju je mogla videti progo temno modrega fjorda s peničimi se valovi, ob skalah se je vzdolž vse poti, dokoder je bilo videti obrežje spodaj ob pomolu, zelenem od gozdov, zaganjalo morje, da se je belo

prašilo.

Kristina je globoko zadihala. Pa vendarle — kako dobro dene, da je zopet tukaj, čeprav jo čudno spreletava pri misli, da zdaj nikdar več ne pojde od tukaj. Sivo oblečene sestre tam doli na Reinu žive po istih pravilih, po pravih svetega Bernarda, kakor bratje v Tautri. Kadar bo ob zori vstala in se odpravila v cerkev, bo vedela, da tedaj tudi Naakkve in Bjorgulf stopata proti svojemu prostoru v prezbiteriju. Tako bo na stara leta vendarle mogla živeti skupaj z nekaterimi izmed svojih sinov — čeprav ne tako, kot si je nekoč mislila.

Sezula si je čevlje in nogavice ter si umila noge v potoku. V Nidaros pojde bos.

Na cesti proti gradu je za njenim hrbtom razgrajalo več dečkov — bili so zgoraj pod vhodnim stolpom in so tamkaj poskušali najti pot v porušeno gradišče. Ko so opazili Kristino, so začeli vpiti proti njej nesramne besede, pri tem pa so se krohotali in kričali. Delala se je, kakor da nič ne sliši, dokler se neki dečko — bilo mu je nemara osem let — ni nalašč zvalil po strmem bregu nizdol, se malone zaletel vanjo in pri tem zakričal nekaj grdih besed, ki jih je iz prešernosti blebetal za starejšimi. Kristina se je obrnila k njemu in smehljaje se rekla:

“Nikar tako ne kriči, saj vidim, da si škrat, ker nosiš škratevske hlače —”

Ko so dečki slišali, da je Kristina spregovorila, je ves trop pridiral zraven. Toda osramoščeni so obmolknili, ko so videli, da imajo pred seboj staro ženo v romarski obleki in da jih leta nič ne krega zbog njihovih hudobnih besed, marveč da samo sedi in s skrivnim tihim smehljajem okrog ust upira vanje svoje velike, jasne in mirne oči. Imela je okrogel, suhljat obraz s širokim čelom in majhno oblo brado, bila je zagorela in pod očmi vsa zgrbančena, kdo ve kako stara pa navzlic temu ni bila videti.

Tedaj so začeli najprej izmed dečkov govoriti in spraševati, da bi prikriji zbežnost tovarišev. Kristina je mislila, da se bo zdaj zdaj zasmejala — fantiči so jo tako zelo spominjali njenih lastnih otrok, obeh dvočkov, ko sta bila še majhna, čeprav je upala, da njeni sinovi nemara le niso nikdar tako umazano govorili. To so bili prejkone otroci malih ljudi iz mesta.

In ko je napočil trenotek, po katerem je hrepenela vso dolgo pot — ko je stala pod križem na Feginsbrekki in gledala na Nidaros pod sabo, vendarle ni mogla zbrati svoje duše za molitev ali premišljevanje. Vsi mestni zvonovi so ta trenotek hkrati zapeli in zazvonili k večernicam, toda dečki so silili vanjo in ji hoteli vse razložiti, kar je videla okoli sebe —

Tautre ni mogla videti, zakaj pod Frosto je čez fjord vršela vihra, ki sta jo spremljala megla in ploha.

Sredi krdela fantičev je stopala po strmji stezi med skalami navzdol — Krog in krog so se oglašali kravji zvonci, so vplili in vriskali pastirji — krave so se vračale s paše domov. Pred vrati gradu nad Nidareidom je morala Kristina s svojimi mladimi spremljevalci počakati, dokler niso pognali živine skozi — pastirji so vpili, klicali in rentočili, biki so se bodli, krave so silile naprej, dečki pa so ji pojasnjevali, čigav je ta ali oni bik. In ko so bili vsi okraj vrat ter so šli navzdol proti mestnim ulicam, je imela

Kristina kar dovolj opraviti s tem, da je pazila, kam bo stopila s svojimi bosimi nogami sredi kravjega govna na razmočenih tleh.

Nekaj dečkov jo je spremilo prav v Kristusovo cerkev, ne da bi jih bila prosila. In ko je stala v mračnem gozdu stebrov in upirala oči v luči in zlati sijaj spredaj v prezbiteriju, so otroci venomer vlekli tujo ženo za krilo, hoteč ji vse pokazati — od pisanih svetlobnih lis, ki jih je sonce skozi rožo v oknu sipalo med oboke, in nagrobnih plošč na tleh pa do nebesov iz dragocenih tkanin nad oltarji — same stvari, ki seveda najbolj privlačijo otroške oči. Kristina ni imela miru, da bi zbrala svoje misli — toda vsaka beseda teh dečkov je vzbudila v njenem srcu zamolklo hrepenenje — najprej in najbolj po sinovih, pa tudi po dvoru, hišah, skednjih, po živini — po tegobah matere in po oblasti matere!

Se vedno se ji je upiralo, da bi jo prepoznali tisti, ki so bili nekoč njeni in Erlendovi prijatelji. Tedaj sta bila ob praznikih vedno na svojih dvorih v mestu in imela goste pri sebi — zgrozila se je, če je pomislila, da bi mogla naleteti nanje. Poiskati pa bo morala Ulfa Haldorssona, zakaj on je kot njen zaupnik oskrboval posestva, ki jih je še imela tukaj na severu in ki jih je zdaj nameravala zapisati kot svojo nadarbino reinskemu samostanu. Toda ravno zdaj se prejkone mudijo pri njem njegovi sorodniki s kmetije v Sakunu, zato bo morala počakati. Pač pa je vedela, da živi na majhni kmetiji zunaj na Bratorenu možak, ki je tedaj, ko je bil Erlend upravnik, služil v spremstvu njenega moža. Bil je ribič ter je imel ob morju krčmo za kmete.

Odgovorili so ji, da so tukaj vse hiše nabito polne, potem pa je stopil venkaj gospodar, Aamunde mu je bilo ime, ter jo mahoma prepoznal; čudno se je slišalo, ko je začel njevo nekdanje ime.

“Ne, ampak — ali ni to gospodinja Erlenda Nikulaussona s Husabyja — pozdravljen, Kristina — kakšno naključje, da prideš semkaj na moj dvor!”

Bil je ves vesel, da se je zadovoljila s prenočiščem, kakršnega ji je mogel nuditi, ter ji je obljubil, da jo bo drugi dan po prazniku sam odpeljal z jadrnico venkaj na Tauto.

Se pozno v noč je sedela zunaj na dvorišču in se pomenkovala z možem; globoko jo je genilo, ko je videla, kako rad ima Erlendov nekdanji podložnik spomin na svojega mladega poveljnika in kako zelo ga ima v čislh. — Aamunde je večkrat rabil besedo mlad, ko je govoril o njem. V teh krajih so ljudje zvedeli za njegovo nesrečno smrt po Ulfu Haldorssonu, in Aamunde je pravil, da se nikdar ne snide s svojimi nekdanjimi tovariši iz tistih let, ko so živeli na Husabyju, ne da

bi napivali spominu svojega pogumnega gospoda — in dvakrat so že nekateri izmed njih zložili za mašo na dan obletnice njegove smrti. Aamunde je mnogo spraševal za Erlendove sinove in Kristina je nato povzela po starih znanih. Bila je že polnoč, preden je legla spat k Aamundovi ženi — na vsak način je hotel, da ji obadva prepustita posteljo, in nazadnje je morala hvaležno sprejeti vsaj njegov prostor na ležišču.

Naslednji dan je bil praznik

svetega Olafa. Že od ranega jutra je hodila Kristina spodaj po pristanišču in opazovala živahno vrvenje po pomolih. Srce ji je začelo kovati, ko je videla opata iz Tautre, ki je stopil na suho — toda menihi, ki so ga spremljali, so bili vsi starejši možje.

Ze pred tretjo uro popoldne je začelo ljudstvo vreti proti Kristusovi cerkvi, vsi pa so nosili ali prevažali tjakaj svoje bolnike in pohablence, hoteč jim preskrbeti prostor v veliki ladji, da bi se tako mogli približati skrinjici z relikvijami,

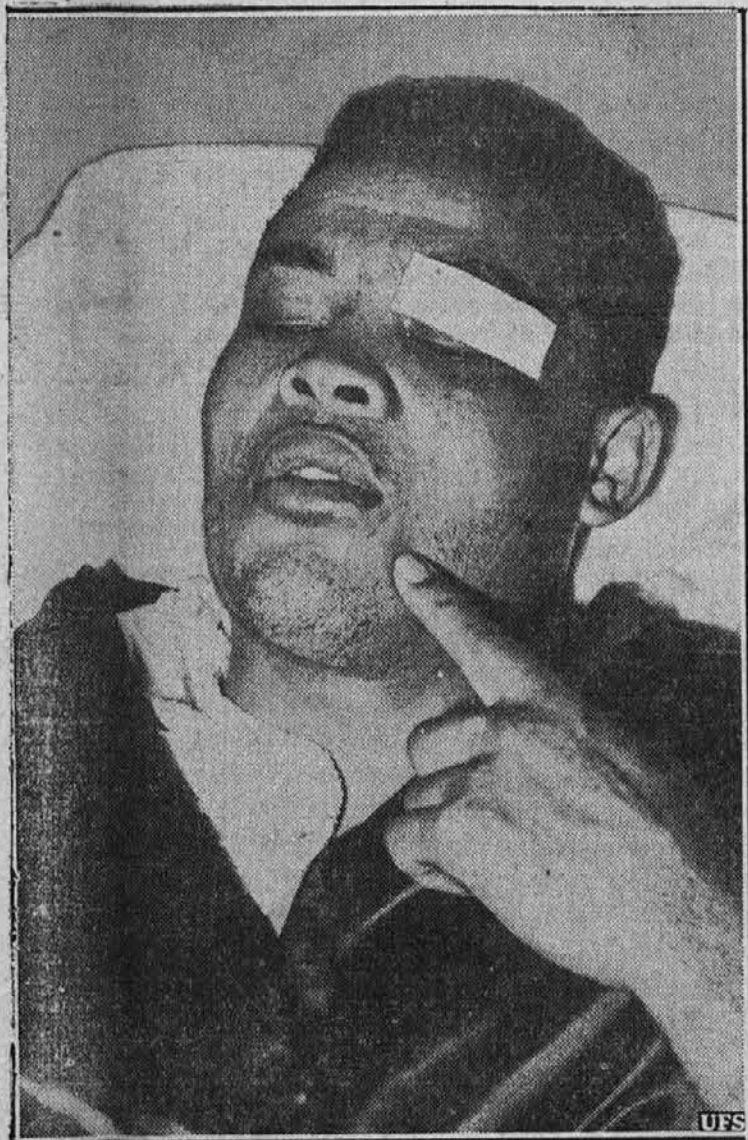
ko jo bodo naslednjega dne po slovesni službi božji odnesli s procesijo iz cerkve.

Ko je prišla Kristina do sejmarskih lop, ki so bile postavljene pred pokopališčem — prodajali so večidel jestvjne, pijače in voščenko, pa tudi blazine, spletene iz ločja ali brezovega šibja, da so v cerkvi ljudje na njih klečali, — je nalezela na ljudi iz Andabuja, in ko si je mlada žena šla iskat požirek lahkega piva, je vzela

Kristina otroka v naročje. Prav tedaj je prispel sprevod angleških romarjev s petjem, banderi in gorečimi svečami. V zmedu, ki je nastala, ker so se ti ljudje hoteli preriniti skozi gosto množico pri sejmarskih lopah, je izgubila Kristina kmete iz oči in jih tudi kasneje ni mogla najti.

(Dalje prihodnjč.)

PODPIRAJTE SLOVENSKE TRGOVCE

Na sliki je boksarski prvak Joe Louis, kateremu je pri zadnjemu spopadu za prvenstvo njegov nasprotnik Buddy Bear nametal precej krepkih. “Ravno tam,” kamor kaže s prstom, pravi Louis, da strašansko boli.

Simone Simon (desno na sliki) francoska filmska zvezda v Hollywood-u želi postati ameriška državljanka in zato pohaja v šolo, kjer nam jo kaže gornja slika.

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pridite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Ave.

HEnderson 0628

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vam in Vašim Otrokom

KRANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki. . . Posluje že 47. leto

Članstvo 37,000 Premožjenje \$4,500,000

Solventnost K. S. K. Jednote znaša 125.19%

Če hočete dobro sebi in svojim dragim, zavarujte se pri najboljši, posneti in nadsolventni podporni organizaciji.

KRANJSKO SLOVENSKI KATOLIŠKI JEDNOTI

kjer se lahko zavarujete za smrtnine, razne poškodbe, operacije, proti boleznim in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejše vrste certifikate sedanje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če še nisi član ali članica te mogoče in bogate katoliške podpore organizacije, pritrudi se in pristopi takoj.

Za pojasnila o zavarovanju in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD

351-353 No. Chicago St.

Joliet, Ill.

Peruskova Gre iz trgovine razprodaja

NAŠE POSLOPJE JE PRODANO!

moramo ga izprazniti v 10 dneh

PRIHRANITE

DO 50%

Tu je prilika ki se nudi samo enkrat

HITITE ZA BOLJŠO IZBERO

Naša \$23,500 vredna zaloga pohištva za parlor, jedilnico in spalnico bo žrtvovana po tovarniških cenah

PERUSEK FURNITURE COMPANY

809 EAST 152nd STREET

Odprto do devetih vsak večer

MI BOMO RAZPRODALI DO ZADNJEGA KOSA VSE!

Dobite lahko ugodne pogoje za odplačevanje

PRIPELJEMO VAM ZASTONJ

SPRAVIMO VAM ZASTONJ

Senator George W. Norris iz Nebraske priporoča, da bi Zed. države nemudoma predale angleškimi ali kanadskim oblastem več bojnih ladij, katere naj bi se uporabilo v konvojih. Senator pravi, da je boljše se bojevati sedaj ob strani Anglije, kot pozneje sami.